

ტკიპებით გადაცემადი დაავადებების კრევენცია

დაიცავით თავი ტკიპებისგან!

აღაზიანების დაცვა ტკიპებისგან

ტკიპებთან ექსპოზიცია შეიძლება მოხდეს წლის ნებისმიერ დროს, თუმცა ყველაზე აქტიურები არიან თბილი თვეების განმავლობაში (აპრილიდან სექტემბრის ჩათვლით). ტკიპები ჩვეულებრივ გვხვდება მიწის ზედაპირზე, მდელოებსა და ტყიან ადგილებში. მათ არ შეუძლიათ ხტომა ან ფრენა, სამაგიეროდ, კარგად ცოცავენ მაღალ ბალახებსა თუ ბუჩქებზე და ელოდებიან პოტენციურ მასპინძელს. მას შემდეგ, რაც აცოცდებიან მასპინძლის სხეულზე, ეძებენ შესაბამის ადგილს, სადაც მიეკრობიან.

საპარტოვლო ტკიპებით გადაცემადი დაავადებები:

1. ყირიმ-კონგოს ჰემორაგიული ცხელება (CCHF)
2. ლაიმის დაავადება (ბორელიოზი)
3. ტკიპისმიერი ენცეფალიტი
4. ქუ ცხელება
5. ტულარემია

გარეთ გასვლაზე:

- ✓ უნდა იცოდეთ სად შეიძლება იყოს ტკიპი: ისინი ბინადრობენ მინდვრებსა და ველებში, ტყიან ადგილებში, ასევე ცხოველების სხეულზე. ძალის გასერებისას, ლაშქრობისას, საველე სამუშაოების ან ნადირობის დროს, შესაძლებელია აღმოჩნდეთ ტკიპების გავრცელების არეალში. ტკიპები შეიძლება იყვნენ თქვენს საკუთარ ეზოში ან მის მიმდებარედ.
- ✓ დაამუშავეთ ტანსაცმელი და მოწყობილობები პერმეთრინის 0.5%-იანი ხსნარით. ის შესაძლებელია გამოიყენებოდეს იქნას ჩექმების, ტანსაცმლის და კარვის მოწყობილობების დასამუშავებლად. იგი ინარჩუნებს დამცავ ეფექტს რამდენიმე გარეცხვის შემდეგაც. გარდა ამისა, შესაძლებელია პერმეთრინით უკვე დამუშავებული ტანსაცმლის ან მოწყობილობების შექმნა.
- ✓ გამოიყენეთ რეგისტრირებული რეპელენტები, რომლებიც შეიცავენ DEET, პიკარდინს, IR3535, პარა-მენთან-დიოლ (PMD)-ს და სხვას (OLE, 2-undecanone). ყოველთვის იხელმძღვანელოთ პროდუქტის ინსტრუქციით.

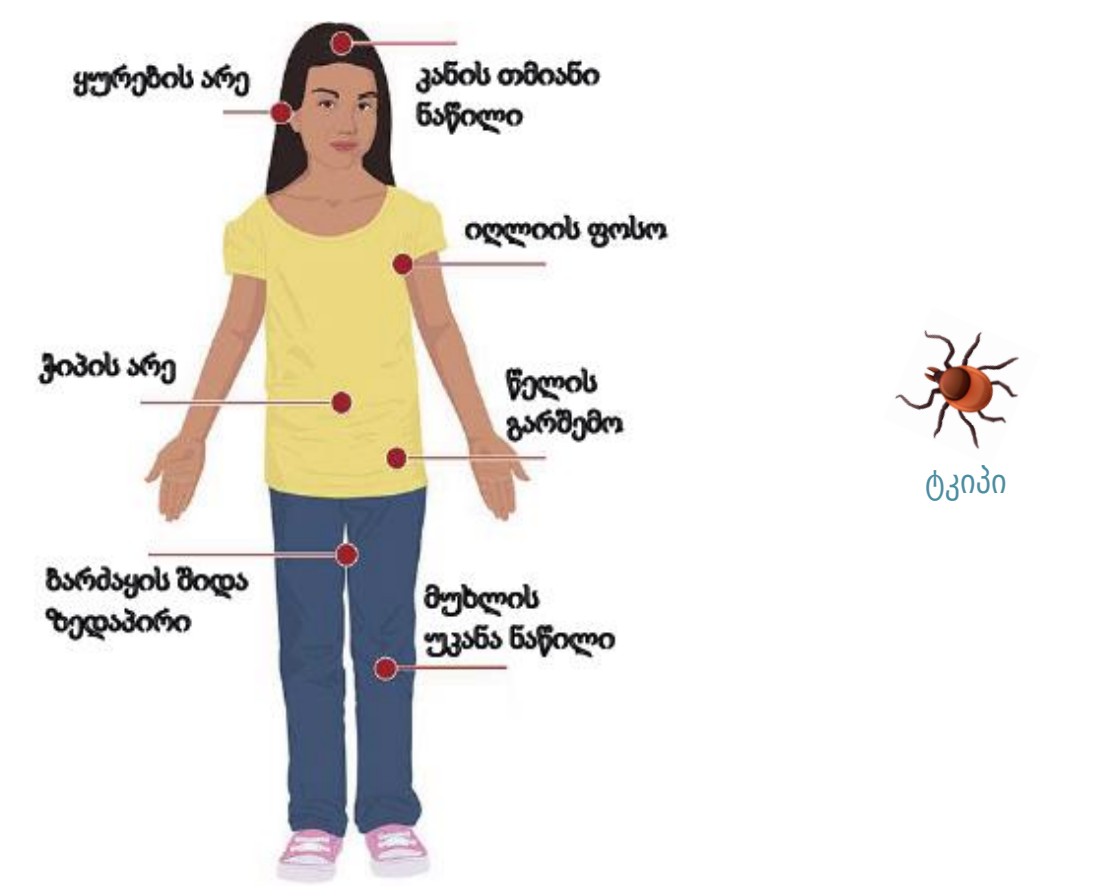
- არ გამოიყენოთ მწერებისთვის განკუთვნილი რეპელენტი 2 თვემდე ჩვილებთან
- არ გამოიყენოთ OLE ან PMD, 3 წლამდე ასაკის ბავშვებთან
- თავი აარიდეთ ტყიან, მაღალი ბალახითა და ფოთლებით დაფარულ ადგილებში სიარულს და ისეირნეთ მხოლოდ ბილიკებზე.

მინობაში შესვლისას:

დაათვალიერეთ ნივთები და ტანსაცმელი. ტკიპები შესაძლოა შეიტანოთ სახლში ტანსაცმლით. დაითვალიერეთ მთელი სხეული, ტანსაცმელი და ხელსაწყოები ტკიპებით დასახლებული ტერიტორიებიდან დაბრუნებისთანავე, საკუთარი ზურგანით ჩათვლით. სხეულის დასათვალიერებლად გამოიყენეთ სარკე. ყველა ტკიპი, რომელსაც შეამჩნევთ, მოიშორეთ. სახლში შესვლის შემდეგ, საშრობში მაღალ ტემპერატურაზე გააშრეთ ტანსაცმელი 10 წუთის განმავლობაში. იმ შემთხვევაში თუ ტანსაცმელი კვლავ ნოტიოა, დამატებითი დროა საჭირო, ხოლო თუ ტანსაცმელს ესაჭიროება გარეცხვა, ამისთვის რეკომენდებულია ცხელი წყალი, რადგან გრილი და ცივი წყალი არ კლავს ტკიპს.

სახლში შესვლისთანავე მიიღეთ შხაპი. სახლში შესვლიდან 2 საათის განმავლობაში მიღებული შხაპი ამცირებს ლაიმის დაავადების განვითარების რისკს, რადგან ხელს უწყობს სხეულზე ტკიპის აღმოჩენას და შესაძლებელია ტკიპებით გადაცემადი სხვა დაავადებების რისკის შესამცირებლად იყოს ეფექტური.

სახლში შესვლის შემდეგ გულდასმით დაათვალიერეთ თქვენი და ბავშვების სხეულის შემდეგი ნაწილები:

ტკიპის კენის შემდეგ ტემპერატურის აწევის ან გამონაყარის გაჩენის შემთხვევაში, დაუყოვნებლივ მიმართეთ ექიმს!

შინაური ცხოველების დაცვა ტკიპებისგან

ძაღვებში ძალიან ხშირია ტკიპებთან ექსპოზიციის ფაქტები, ასევე, მათ გააჩნიათ ტკიპებით გადაცემადი დაავადებების მიმართ მაღალი მიდებლობა და არ არსებობს იმ დაავადებების სანიშნაო მდგომარეობა ვაქცინა, რომელიც შესაძლებელია ძაღვს დაემართოს ტკიპისგან. ამ მიზეზის გამო, შინაურ ცხოველებს სხვა პრევენციული ღონისძიებების გატარება. ტკიპის ძალდატანა ექსპოზიციის ფაქტის დადგენა საკმაოდ რთულია. ტკიპებით გადაცემადი დაავადებების კლინიკური ნიშნები შესაძლებელია არ გამოვლინდეს ტკიპის კბენიდან 7-21 დღის ან მეტი ხნის განმავლობაში. ამიტომ, თუ ძაღვი მკვეთრად შეიცვლის ქცევას ან მადას, ეჭვი უნდა იქნას მიტანილი ტკიპის მიერ სავარაუდო კბენის ფაქტზე.

საყურადღებოა: კატები უკიდურესად მგრძობიარე არიან სხვადასხვა ქიმიკატების მიმართ. ამიტომ, არ მიმართოთ ამ საშუალებების გამოყენებას ტკიპების პრევენციის მიზნით, ვეტერინარის დაუკითხავად.

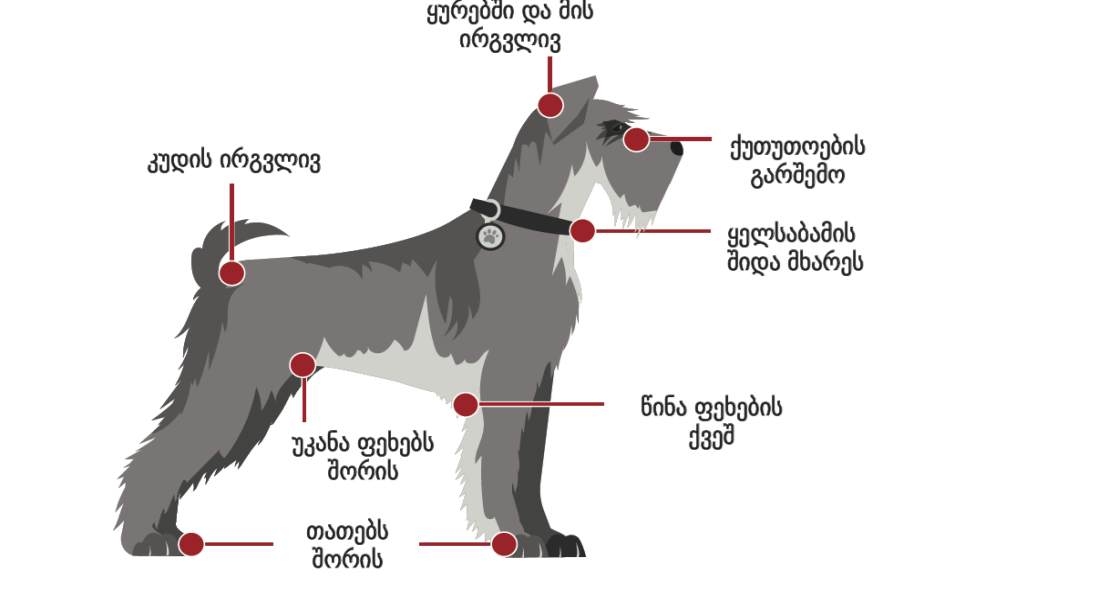
ადგილში, სადაც უნდა შემოწმდეს თქვენი შინაური ცხოველი ტკიპებისგან

ესაუბრეთ ვეტერინარს:

- ძაღვების ტკიპებისგან დაცვის საუკეთესო საშუალებების შესახებ
- ტერიტორიაზე ტკიპებით გადაცემადი დაავადებების არსებობის შესახებ.

იმისათვის, რომ კიდევ უფრო შეამციროთ ტკიპებთან დაკავშირებული დაავადების მანძილი:

- ყოველდღიურად შეამოწმეთ ძაღვი ტკიპებზე, განსაკუთრებით მათი გარეთ ყოფნის შემდეგ
- თუ შეამჩნევთ ტკიპს, დაუყოვნებლივ მოაშორეთ სწორი ხერხით
- შეამცირეთ ტკიპების გავრცელების არეალი თქვენს ეზოში.

ტკიპის მოშორება სხეულიდან

1. გამოიყენეთ წვრილი დაბოლოების მქონე პინცეტი, რომლითაც მოეჭიდებით ტკიპს რაც შეიძლება ახლოს კანის ზედაპირთან. მთავარია, ტკიპის მოშორება მოხდეს შეძლებისდაგვარად მალე. თავიდან უნდა იქნას აცილებული ისეთი ხალხური საშუალებების გამოყენება როგორებიცაა ფრჩხილის ლაქი, ვაზელინი ან არეალის შეთბობა იმ იმედით, რომ ტკიპი მოშორდება კანს
2. მყარად ამოქაჩეთ ზემოთ ზეწოლით (სურათი 2). ნუ ეცდებით მკვეთრი მოძრაობით ან შემოტრიალებით ტკიპის ამოღებას, რადგან შესაძლებელია ამან გამოიწვიოს ტკიპის სხეულიდან პირის ნაწილების მოწყვეტა და მისი კანში ჩარჩენა. თუ ეს მაინც მოხდა, ეცადეთ ამოიღოთ კანში ჩარჩენილი ტკიპის პირის ნაწილები სუფთა პინცეტით. თუ ამას ვერ მოახერხებთ, მიეცით კანს მეხორცების საშუალება
3. ტკიპის მოშორების შემდეგ საფუძვლიანად დაიმუშავეთ ნაკბენი ადგილი და თქვენი ხელები ალკოჰოლის შემცველი ხსნარით, იოდინოლით ან საპნითა და წყლით ან მიმართეთ ექიმს

ტკიპების კრევენცია საკუთარი სახლის ეზოში

ტკიპების პრევენცია ლანდშაფტის დიზაინის საშუალებით ლანდშაფტის დიზაინში გარკვეული ცვლილებების შეტანით, შესაძლებელია ტკიპებისთვის არამიზიდველი გარემოს შექმნა:

- ✓ გაასუფთავეთ სახლის გარშემო ტერიტორია და გაზონის კიდეები მაღალი ბალახისა და ბუჩქნარისგან
- ✓ შექმენით ბარიერი ნახერხის ან ხრეშის გამოყენებით გაზონსა და ტყიან ტერიტორიას შორის, აგრეთვე სათამაშო მოედნის გარშემოც, რაც ხელს შეუშლის ტკიპების მიგრაციას რეკრეაციულ ტერიტორიაზე
- ✓ ხშირად მოთიბეთ ბალახი და განმინდეთ გაზონი ფოთლებისაგან
- ✓ სასურველია, შუბა განთავსდეს მჭიდროდ, მშრალ ადგილას. აღნიშნული აღკვეთს მდრღნელების გამრავლებას, რომლებზეც თავის მხრივ ბინადრობენ ტკიპები
- ✓ სათამაშო მოედნის ნივთები და აღჭურვილობა განთავსეთ მიზან ადგილას, გაზონის კიდეებიდან მოშორებით
- ✓ მოაშორეთ/მოაცილეთ ეზოს ძველი ავეჯი, მატრასები ან ნაგავი, რათა არ მისცეთ ტკიპებს დამალვის საშუალება.

